

بیانیه مطبوعاتی اوپک

یکصد و هشتمین اجلاس کنفرانس اوپک در ۲۲ سپتامبر ۱۹۹۹ به محض دست یابی و توافق در مورد سطح تولید یک بیانیه مطبوعاتی منتشر نمود که در ذیل ترجمه آن ارائه می‌شود:

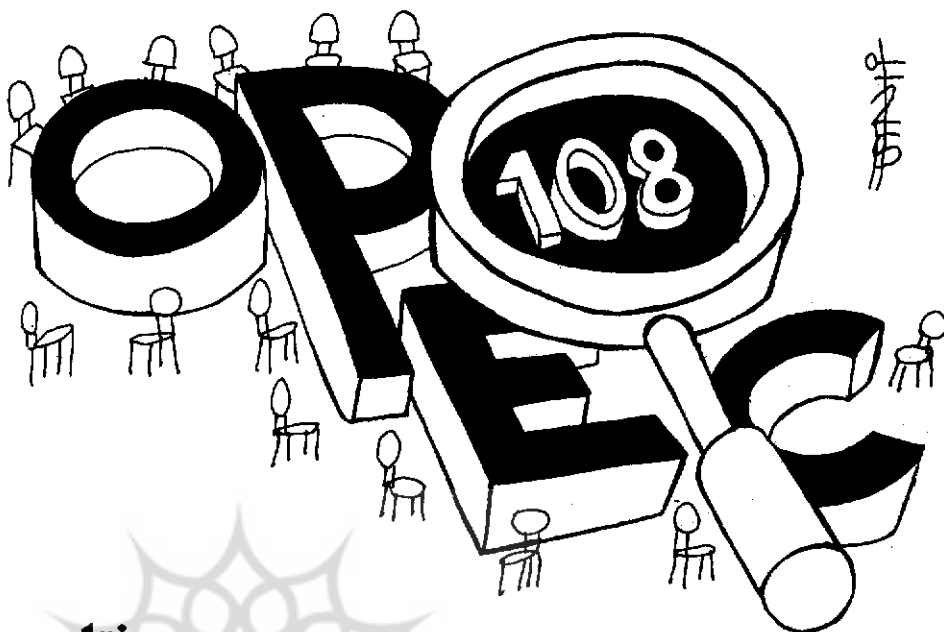
یکصد و هشتمین اجلاس کنفرانس سازمان کشورهای صادر کننده نفت، امروز کار خود را در محل دبیرخانه سازمان در وین آغاز کرد و حضور نمایندگان عالی‌رتبه از کشورهای آنگولا، مکزیک، فدراسیون روسیه و عمان را خوش‌آمد گفت. سازمان اوپک همکاری این گروه از کشورهای غیراوپک را در حمایت از قیمت‌های نفت ستود.

کنفرانس به اتفاق آراء عالیجناب عبدالله بن حمد العطیه، وزیر انرژی و صنایع قطر را که ریاست هیئت این کشور را نیز به عهده دارد، به عنوان رئیس و عالیجناب «علی رودریگز» وزیر انرژی و معادن ونزوئلا را که ریاست هیئت این کشور را نیز به عهده دارد به عنوان جانشین رئیس انتخاب کرد. کنفرانس دکتر «آبوکی زهوا» نماینده کشور نیجریه در هیئت عامل اوپک را به عنوان رئیس این هیئت تا سال ۲۰۰۰ انتخاب نمود. و آقای «عبدالله صلاحه» نماینده کشور قطر در هیئت عامل اوپک را به عنوان جانشین رئیس هیئت عامل اوپک برای دوره مشابه برگزید و بودجه سازمان را برای سال ۲۰۰۰ تصویب نمود.

کنفرانس علاوه بر آن گزارش دبیر کل، گزارش هیئت کمیسیون اقتصادی و گزارش کمیته فرعی وزارتی نظارت بر بازار که به ریاست عالیجناب بیژن زنگنه وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران تشکیل شده بود را مطالعه کرد.

کنفرانس رضایت خود را نسبت به سطح فعلی پایبندی کشورهای عضو نسبت به توافق کاهش تولید مصوب مارس ۱۹۹۹ اعلام نمود اما خاطر نشان ساخت که هنوز هم امکان بهبود بیشتر وجود دارد و بر این اساس پایبندی بیشتر به سطح تولید توافق شده را مورد تأکید قرار داد. با توجه به اینکه ذخیره‌سازی‌های نفت هنوز در سطح بالایی قرار دارد، کشورهای عضو تعهد قاطعانه خود نسبت به توافق مارس ۱۹۹۹ را تا پایان مارس ۲۰۰۰ مورد تأکید مجدد قرار دادند. در آن زمان (پایان مارس ۲۰۰۰) شرایط بازار مورد بررسی قرار خواهد گرفت و تصمیمی اتخاذ خواهد شد که ثبات بازار را تضمین نماید.

کنفرانس تصمیم گرفت که عالیجناب دکتر

بررسی نتایج

یکصد و هشتمین اجلاس اوپک

یکصد و هشتمین اجلاس وزیران اوپک در تاریخ ۲۲ سپتامبر ۱۹۹۹ در وین پایتخت اتریش برگزار شد. همانگونه که از قبل انتظار می‌رفت تمامی یازده کشور عضو اوپک به

استمرار ثبات کاهش تولید اوپک رأی دادند و سقف تولید ۲۲/۹۷۶ میلیون بشکه در روز تا پایان ماه مارس سال ۲۰۰۰ تمدید شد. (جدول ۱)

جدول ۱- تولید توافق شده اعضای اوپک

بر حسب هزار بشکه در روز

نام کشور	سهمیه توافق شده
الجزایر	۷۳۱
اندونزی	۱۱۸۷
جمهوری اسلامی ایران	۳۳۵۹
کویت	۱۸۳۶
لیبی	۱۲۲۷
قطر	۱۸۸۵
نیجریه	۵۹۳
عربستان سعودی	۷۴۳۸
امارت متحده عربی	۲۰۰۰
ونزوئلا	۲۷۲۰
کل (بدون عراق)	۲۲۹۷۶

ریلوانو لقمان در سمت خویش به عنوان دبیر کل سازمان ابقاء شود تا جانشین وی منصوب گردد. در این مدت دکتر ریلوانو لقمان بر دبیرخانه نظارت خواهد داشت در حالیکه فعالیتهای روزمره دبیرخانه زیر نظر مدیر بخش تحقیقات، دکتر شکری غانم انجام خواهد شد. اجلاس آتی و عادی کنفرانس در کاراکاس - ونزوئلا در تاریخ ۲۷ مارس سال ۲۰۰۰ برگزار خواهد شد و مدتی بعد از آن نیز اجلاس سران کشورهای عضو اوپک برگزار خواهد شد.

گزیده سخنرانی افتتاحیه رئیس اجلاس ۱۰۸

یوسف یوسفی، وزیر نفت الجزایر و رئیس اجلاس اوپک سخنرانی مبسوطی ایراد کرد. گزیده این سخنرانی در این قسمت ارائه می‌گردد:

از آخرین کنفرانس اوپک در ماه مارس که ما در اینجا یکدیگر را ملاقات کردیم، تا امروز تغییرات زیادی در شرایط بازار بوجود آمده است. در آن زمان عمیقاً نسبت به اوضاع بازار احساس ناامیدی می‌شد و قیمت‌ها حداقلی را تجربه می‌کردند که در ده سال گذشته یعنی از سال ۱۹۸۶ تا به امروز مشاهده نشده بود. من

کشورهای عضو تعهد قاطع خود را برای کاهش تولید تا مارس سال ۲۰۰۰ ادامه خواهند داد

بسیار خوشحالم که بگویم بدلیل عملکرد جمعی ما، وضعیت بصورت چشمگیری بهبود پیدا کرده است و قیمت‌ها به سطوح منطقی بازگشت کرده است.

بدون تردید دلیل اصلی برای این تغییر عمده در وضعیت بازار انجام، پیوستگی و احساس مسئولیتی بود که همه کشورهای عضو از خود نشان دادند و به همین ترتیب از همکاری سایر تولیدکنندگان مانند مکزیک، نروژ، عمان و روسیه می‌توان نام برد.

من بسیار مفتخر و خوشحالم که بگویم تمام کشورهای عضو توافق ماه مارس ۱۹۹۹ را رعایت کرده‌اند. اگر چه برخی از ناظران فکر می‌کردند که اوپک نفوذ خود را از دست داده

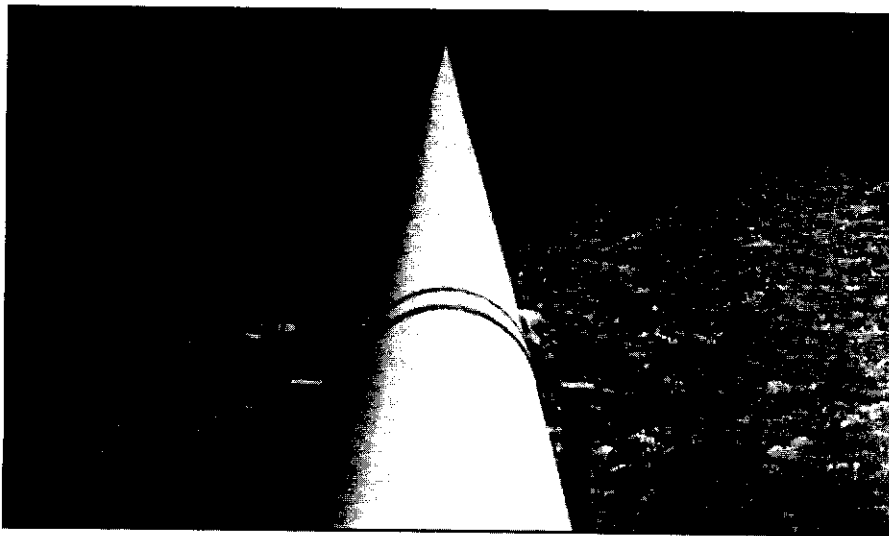
است، اما سازمان ما نشان داد که می‌تواند با قدرت و عزم ثابت توانایی خود را در تأثیرگذاری مثبت بر بازار و حفظ یکسان منافع تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان به منصفه ظهور برساند. به هر حال من باید تأکید کنم که بر خلاف آنچه که سطوح فعلی قیمت ممکن است نشان بدهد وضعیت بازار هنوز شکننده به نظر می‌رسد. واقعاً هم ارزیابی از بنیادهای بازار نشان می‌دهد تعادل بین عرضه و تقاضا به تازگی شروع شده است. این ارزیابی همچنین نشان می‌دهد که هیچگونه کمبود نفتی در بازار وجود ندارد و سطح ذخیره‌سازیها هنوز بالا بوده و در هر آن ممکن است آثار منفی خود را در بازار نشان دهد.

من معتقدم که با استمرار چنین سطح بالای پایبندی و تعهدی که از سوی اعضاء تابه حال مشاهده شده است، (تا پایان مارس سال ۲۰۰۰) ما می‌توانیم به تعادل بهتر و با ثبات‌تری دست پیدا کنیم.

اظهار نظر مقامات نفتی

در حاشیه برگزاری اجلاس ۱۰۸ اوپک مقامات نفتی کشورهای عضو این سازمان اظهار نظرهای گوناگونی ابراز نمودند که در نشریات نفتی درج گردید. در این قسمت بخشی از این

نظرات را که می‌تواند حاوی سیاستهای نفتی این کشورها باشد، می‌آوریم:

*** بیژن زنگنه وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران:** برخی از وزرای اوپک معتقدند که ما باید سیاست کاهش تولید را بعد از مارس ۲۰۰۰ نیز ادامه بدهیم. اما ما نمی‌توانیم بحث مربوط به افزایش تولید نفت را اکنون باز نماییم. من در مورد افزایش قیمت‌های نفت نگرانی ندارم و بدلیل حجم بالای ذخیره‌سازیهایی نفت فکر نمی‌کنم قیمت‌ها آنقدرها بالا برود.

*** شیخ سعود ناصر آل صباح وزیر نفت کویت:** هر گونه افزایش تولیدی در ماه مارس خطرناکترین چیزی خواهد بود که ما می‌توانیم در قبل از ماههای تابستان با آن روبرو گردیم.

*** امیر رشید وزیر نفت عراق:** ما می‌خواهیم کاندیدای عراق برای دبیرکلی اوپک انتخاب شود. زیرا او توانایی آن را دارد که اوپک را به عنوان یک سازمان مستقل اداره کند و به دور از فشارهای خارجی منافع کشورهای عضو را تأمین نماید. وی در مورد تولید کشورش گفت: ما بدون توجه به هیچگونه محدودیتی در حد ظرفیت خود تولید خواهیم کرد.

*** ریلوانو لقمان دبیر کل اوپک:** (در مورد واگذار شدن سهم بازار اوپک به تولیدکنندگان غیراوپک که به دلیل افزایش قیمت، تولید خود را افزایش خواهند داد) گفت: در مورد این موضوع نگران نباشید ما نیز در این مورد نگرانی نداریم. و این قیمت‌های بالای نفت نیست که باعث تورم در کشورهای مصرف کننده می‌شود، بلکه درصد بالای مالیات نفتی عامل تورم است.

*** کاظم پور اردبیلی نامزد دبیر کل اوپک:** قیمت‌های نفت ممکن است در حاضر بالا بنظر برسد. اما از زمانی که ۹ دلار در بشکه برای نفت پرداخت می‌گردید، چیزی نگذشته است. اگر ۹ دلار بشکه افراطی نبوده است، پس بنابراین ۲۰ دلار در بشکه و بیشتر از آن نیز افراطی حساب نمی‌شود.

*** العطیه وزیر نفت قطر:** ۱۵ دلار در بشکه برای متوسط سبد نفت خام اوپک نه برای مصرف کنندگان و نه برای تولید کنندگان منطقی نمی‌باشد. ما قبلاً همیشه می‌گفتیم که ۱۸ دلار در بشکه رقمی منطقی است. اما هیچگاه به آن دست پیدا نکرده‌ایم. و احتمالاً متوسط سبد اوپک تا پایان سال ۱۹۹۹ به ۱۶/۵-۱۶ دلار در بشکه خواهد رسید و این قیمت آنقدر زیاد نیست که اجلاس فوق‌العاده‌ای را ایجاد کند.

تولید نفت عراق، حداقل به عنوان عامل روانی تهدیدکننده بازار همچنان در صحنه حضور خواهد داشت

*** سالم البدری وزیر نفت لیبی:** ما تولید را کنترل خواهیم کرد. و قیمت را نیز کنترل خواهیم نمود.

*** جرج چاوین پیرزا معاون وزیر انرژی مکزیک:** اگر شما شفاف نباشید، بازار شما را تنبیه خواهد کرد. اکنون بازار به شفافیت بیشتری که بوجود آمده است، پاداش می‌دهد در عین حال بازار باید شفاف‌تر از وضعیت کنونی باشد.

*** چارلز شومر سناتور آمریکایی:** آمریکا می‌تواند و باید از خود در مقابل چیزی که به معنی از دست رفتن رفاه اقتصادی است، دفاع کند.

ویژگیهای اجلاس ۱۰۸

*** بیانیه مطبوعاتی اوپک علیرغم تأیید سطوح بالای پایبندی اعضای اوپک به تصمیمات این سازمان این نکته را نیز پوشیده نمی‌دارد که هنوز هم امکان ارتقاء بیشتر سطح پایبندی و همکاری بیشتر در این زمینه وجود دارد. علاوه بر آن در این بیانیه تصریح شده است که مقدار باقی مانده ذخیره‌سازیهایی (بعد از چند دوره اعمال سیاست کاهش تولید) همچنان در سطح بالایی است و این موضوع**

کشورهای عضو را وادار کرده است که تعهد قاطع خود را برای کاهش تولید تا مارس سال ۲۰۰۰ ادامه دهند. یوسف یوسفی رئیس قبلی اجلاس و وزیر نفت الجزایر نیز در سخنرانی افتتاحیه اجلاس گفت برخلاف آنچه قیمت‌های سال جاری نفت القا می‌کنند، وضعیت بازار بسیار شکننده است. به نظر می‌رسد چنین نگرشهایی واقعینانه نیست. وضعیت بازار به خودی خود یکی از موقعیتهای این اجلاس به شمار می‌آید.

*** این اجلاس توانست در مورد دبیر کلی سازمان اوپک تصمیم بگیرد و بر این اساس دکتر ریلوانو لقمان تا پایان مارس سال ۲۰۰۰ همچنان در این سمت باقی خواهد ماند. وی که به عنوان مشاور نفت و انرژی رئیس جمهور کشورش انتخاب شده است قصد دارد اداره امور دبیرخانه اوپک را واگذار کرده و به کشورش بازگردد. هر چند تا پایان رسمی دوره دبیرکلی وی شش ماه دیگر باقی مانده است (تا پایان مارس ۲۰۰۰) در حال حاضر با توجه به اینکه دکتر ریلوانو لقمان ناچار است به نیجریه بازگردد عملاً امور دبیرخانه توسط دکتر شکری قائم که مدیر بخش تحقیقات دبیرخانه بوده و لیبنایی الاصل است، اداره می‌شود. به نظر می‌رسد چنانچه سازمان اوپک می‌توانست برای انتخاب دبیرکلی به روش قانونمندی دست پیدا کند، گام مؤثری در جهت تحکیم و انسجام خود برداشته بود.**

*** اجلاس ۱۰۸ اوپک تصمیم گرفت که کمیته‌ای از کارشناسان عالی رتبه از همه کشورهای عضو تشکیل شود که به نام کمیته سیاست‌های میان مدت خوانده می‌شود. این کمیته وظیفه دارد که گزینه‌های سیاستی مناسب برای سازمان را تدوین کند. این سیاست‌ها موضوعاتی شامل قیمت‌ها (مانند قیمت هدف، محدوده قیمت‌ها و نحوه دست‌یابی**

اوپک و بورس بازان

عکس العمل بازار نسبت به این تصمیم اوپک بسیار مثبت بود و در پی اعلام نتایج اجلاس قیمت‌های نفت خام سرعت افزایش یافت به صورتیکه قیمت نفت خام برنت موعدهدار دریای شمال در تاریخ بیست و سپتامبر به ۲۳/۳۴ دلار در بشکه و قیمت نفت وست تگزاس اینترمدیت به ۲۵/۵۰ دلار در بشکه افزایش یافت. اما مجدداً به فاصله دو هفته مجدداً قیمت‌ها به سطح قیمت‌های قبل از اجلاس بازگشت. به عنوان مثال قیمت نفت خام برنت موعدهدار دریای شمال به ۲۱/۰۳ دلار در بشکه در تاریخ هشتم اکتبر تنزل یافت که حاکی از ۲/۳۱ دلار کاهش در هر بشکه بود. آنچه در این کاهش قیمت بیشترین تأثیر را داشت، اقدام بورس بازان در بازارهای بورس برای فروش قراردادهای نفتی در بازار آتی (Future Market) بود. در چند سال اخیر بازار نفت با پدیده‌ای بنام بورس بازان روبرو شده است. این گروه از معامله‌گران نفتی بدون آنکه نفتی تولید کنند و یا اینکه مصرف کننده نفت باشند و به خرید و فروش قراردادهای نفتی (بشکه‌های کاغذی) می‌پردازند و از تغییر قیمت‌ها سود می‌برند. تا قبل از برگزاری اجلاس اخیر اوپک بورس بازان مقدار هنگفتی نفت در بازار آتی خریداری شدند. زیرا پیش بینی می‌کردند که اوپک با تمدید سقف تولید خود موجب افزایش قیمت‌ها خواهد شد.

سیاست کنترل عرضه براساس محدوده قیمت‌ها و یا ذخیره‌سازیها

بازار به این تصمیم اوپک عکس العمل مثبتی نشان داد و قیمت‌های نفت سرعت به بالاتر از ۲۳ دلار در بشکه برای نفت خام برنت افزایش یافت. در میان اعضای اوپک دو نظریه اساسی برای کنترل بازار وجود داشت. اول آنکه قیمت‌های نفت بهترین علائم را از عرضه و تقاضا ارائه می‌دهند. لذا برای کنترل بازار یک محدوده قیمتی می‌بایست در نظر گرفت که اگر قیمت‌ها از آن محدوده مثلاً ۲۰-۱۸ دلار در بشکه، فراتر رفت، کشورهای عضو با افزایش تولید قیمت‌ها را به محدوده مورد نظر برگردانند و اگر قیمت‌ها از محدوده مزبور پایین‌تر رفت، کشورها با کاهش تولید موجب افزایش قیمت‌ها شوند. کشور ونزوئلا از این نظریه حمایت می‌کرد و کشورهای ایران و عربستان نیز بر استمرار سیاست کاهش تولید تا زمانی که مازاد

افزایش قیمت‌ها سود می‌برند. در این میان یک نکته دیگر نیز می‌بایست مورد توجه قرار گیرد. وجود بازارهای مالی و قراردادهای معاملات نفتی مدرن باعث شده است که قیمت‌ها دیگر نشان دهنده عملکرد عرضه و تقاضا نباشد. بنابراین چنانچه اوپک قصد داشته باشد یک محدوده قیمت را با مدیریت عرضه خود تثبیت نماید می‌بایست به این نکته نیز توجه داشته باشد که تحت تأثیر علائم کاذب بازارهای بورس قرار نگیرد. علاوه بر آن اقدام به فروش و یا اقدام به خرید بورس بازان می‌تواند کنترل قیمت‌ها از دست تولیدکنندگان اوپک خارج سازد و یا حتی حرکت تولیدکنندگان را خنثی سازد.

به دنبال اقدام اوپک و افزایش قیمت‌ها، بورس بازان بخشی از افزایش قیمت را به نفع خود جذب کردند

به آن از طریق کنترل عرضه) و مدیریت ظرفیت مازاد تولید را در برمی‌گیرد. کمیته مشابهی نیز برای تهیه دستور جلسه سران اوپک تشکیل خواهد شد.

چنانچه این جلسات کارشناسی بدور از اعمال نفوذهای سیاسی به تصمیم‌گیری و ارائه طریق به کنفرانس وزیران بپردازند، و بطور جدی، مستمر و در سطوح کارشناسی این موضوع پیگیری شود، می‌تواند از دستاوردهای مهم این اجلاس شمرده شود.

* در این اجلاس نیز همانند اجلاسهای قبلی تصمیمی در مورد نحوه ورود عراق به سیستم سهمیه‌بندی گرفته نشد و حتی چنین تصمیمی برای کنفرانس آتی وزرای اوپک هم پیش‌بینی نشده و در دستور کار کمیته‌های کارشناسی نیز قرار نگرفت. بر این اساس تولید نفت عراق حداقل به عنوان یک عامل روانی تهدید کننده بازار همچنان در صحنه حضور خواهد داشت.

با توجه به اینکه در چند اجلاس اخیر اوپک آمار تولید نفت منتشره از سوی منابع ثانویه (نشریات نفتی) به عنوان مبنای تصمیم‌گیری برای تعیین سطح تولید واقعی سازمان و مقدار سهمیه‌ها مورد استفاده قرار گرفته است، جا داشت که در این اجلاس که با اتفاق نظر بیشتری تشکیل شده بود، در مورد مکانیزم تعیین مقدار تولید اعضاء نیز تصمیم‌گیری می‌شد و یا حداقل در دستور کار کمیته‌های کارشناسی قرار می‌گرفت. زیرا بدیهی است چنانچه مبنای تصمیم‌گیری سازمان اوپک بر آمار مندرج در نشریات نفتی قرار گیرد، احتمال اینکه تصمیمات این سازمان تحت تأثیر جریان‌های سیاسی و خواست مصرف کنندگان قرار بگیرد وجود خواهد داشت.

نایمکس به ۹۴۹۳۹ قرار داد (هر قرارداد شامل هزار بشکه نفت خام سبک و شیرین) بالغ گردید که در چهار سال گذشته بی سابقه بود.

بدنبال اقدام اوپک و افزایش قیمت‌ها، بورس بازان به فروش بخشی از قراردادهای نفتی خود در بازار آتی بورس نایمکس و سایر بورسها اقدام نمودند و از این طریق بخشی از افزایش قیمت ناشی از اقدام اوپک را به نفع خود جذب کردند. از سوی دیگر همزمان قیمت طلا موجب شد که اقدام بورس بازان برای فروش نفت تسریع گردد.

در واقع امروزه گروه دیگری به غیر از تولیدکنندگان نفت غیراوپک وجود دارند که در رانت اقتصادی ناشی از اقدام اوپک برای

شود، همخوانی اقدام اوپیک با شرایط بازار به دشواری امکان‌پذیر خواهد شد.

۳- منابع مختلف ارقام گوناگونی برای ذخیره‌سازیهایی نفت منتشر می‌کنند. بعنوان مثال در کشور آمریکا هر هفته مؤسسه API و وزارت انرژی ارقام مربوط به ذخیره‌سازیهایی نفت در این کشور را منتشر می‌نمایند که هر دو آمار با یکدیگر در اغلب موارد تناقض دارند.

۴- ذخیره‌سازیهایی نفت دارای انواع مختلف می‌باشد مانند ذخیره‌سازیهایی استراتژیک، ذخیره‌سازیهایی عملیاتی، ذخیره‌سازیهایی تجاری، ذخیره‌سازیهایی بر روی آب و خطوط لوله... بنابراین قبل از آنکه اوپیک بخواهد سیاست کنترل عرضه خود را بر حجم ذخیره‌سازی‌ها استوار نماید، می‌بایست تأثیر تغییرات هر کدام از این ذخیره‌سازیهایی بر قیمت‌های نفت سنجیده شود. در غیر این صورت آزمون و خطا تنها راه دستیابی به سیاست درست می‌باشد که آن هم وقت‌گیر بوده و باعث تلف شدن توان کشورهای عضو می‌شود.

۵- همه تحلیلگران نفتی معتقدند که آمار منتشر شده در مورد ذخیره‌سازی‌های نفتی همه حجم این ذخیره‌سازی‌ها را در بر نمی‌گیرد. در حدود ۶۰-۴۰ درصد از آمار ذخیره‌سازیهایی در سطح جهان در دست نیست. بنابراین عاقلانه نخواهد بود اگر اوپیک سیاست کنترل عرضه خود را بر چنین ارقام سستی بنا کند.

بهر تقدیر به نظر می‌رسد اوپیک علاوه بر قیمت‌های نفت می‌بایست سطح ذخیره‌سازیهایی، تقاضای فصلی، سود پالایشی، سیاست‌های تولیدکنندگان غیراوپیک و سایر موارد را نیز در تدوین سیاست کنترل عرضه خود در نظر بگیرد.

همکاری کشورهای غیراوپیک

در این اجلاس نیز تعدادی از کشورهای غیراوپیک حضور داشتند. که عبارت بودند از: مکزیک، فدراسیون روسیه، عمان، و آنگولا. کشور نروژ که از تولیدکنندگان نفت عمده غیراوپیک به شمار می‌آید علیرغم داشتن حضور فعال در اجلاس ۱۰۷ در این اجلاس حضور نداشت. با توجه به اینکه مقامات نفتی نروژ اعلام کرده‌اند که این کشور تولید خود را در سال ۲۰۰۰ از ۳ میلیون بشکه در روز به ۳/۵ میلیون بشکه در روز افزایش خواهد داد، به نظر می‌رسد این کشور قصد داشته باشد سیاست نفتی خود را برای سال ۲۰۰۰ بدون هماهنگی با سیاست کاهش تولید اوپیک دنبال

اوپیک تأثیر آنی در روی قیمت‌ها ندارد و این تأخیر زمانی مدیریت چنین سیستمی را با مشکل روبرو می‌سازد.

۴- در بین عرضه و تقاضای نهایی مراحل می‌مانند پالایش، توزیع، بازار فرآورده، ذخیره‌سازیهایی و از همه مهمتر بازار بورس قرارداد که هر کدام بصورت یک عامل تأثیرگذار بر قیمت نفت خام عمل کرده و بر یکدیگر نیز تأثیر می‌گذارند و در نهایت یک مجموعه پیچیده از تأثیرات را بوجود می‌آورند. بنابراین بازی با عرضه به تنهایی نمی‌تواند قیمت‌ها را تحت تأثیر قرار دهد.

۵- به توافق رسیدن در مورد محدوده قیمت براحتی در بین اعضای اوپیک امکان‌پذیر نیست. از سوی دیگر کاهش و یا افزایش سهم‌ها نیز همواره در بین اعضای اوپیک مشکل ساز بوده است.

۶- وجود بازارهای مالی معاملات نفت در بازارهای بورس می‌تواند علائم اشتباهی صادر کند و در هنگامی که بازار عرضه وجود دارد کشورهای تولیدکننده را به افزایش عرضه وادار نماید.

از سوی دیگر نظریه خسار کردن ذخیره‌سازیهایی مازاد نیز علیرغم ظاهر جذاب آن دارای کاستی‌های ذیل است:

۱- کنترل ذخیره‌سازیهایی نفت در اختیار مصرف‌کنندگان و بویژه کشورهای صنعتی می‌باشد. بنابراین ارتباط دادن سیاست کنترل عرضه به سطوح ذخیره‌سازیهایی همانند این است که سیاست عرضه اوپیک در کنترل مصرف‌کنندگان قرار گیرد.

۲- آمار مربوطه به ذخیره‌سازی‌های نفت در کشورهای صنعتی همواره با تأخیر منتشر می‌گردد. بنابراین چنانچه تأخیر در تأثیر گذاری اقدام اوپیک در بازار نیز به آن اضافه

ذخیره‌سازی‌ها از بازار خارج شود تأکید داشتند. ولی به هر حال با توجه به اجماع نظر اعضاء بر استمرار سیاست کاهش تولید با قطع نظر از دلایل آن، آنچه به تصویب رسید تمدید سقف تولید اوپیک بود. زیرا تا قبل از برگزاری این اجلاس، مقامات نفتی کشورهای عضو همواره در رسانه‌های جمعی بر تمدید سقف اوپیک تا پایان مارس سال ۲۰۰۰ تأکید کرده بودند. بر این اساس معامله‌گران و بورس‌بازان در بازارهای آتی نفت با امید به افزایش قیمت‌ها به خریدهای هنگفت نفت دست زده بودند و چنانچه هرگونه تردیدی در انسجام اوپیک بوجود می‌آمد، بدون تردید بورس‌بازان و معامله‌گران مزبور دست به فروش می‌زدند و این اقدام باعث سقوط شدید قیمت‌های نفت می‌شد. ولی به هر حال این چالش و پذیرش هر کدام از این دو نظریه برای کنترل بازار تا اجلاس آتی ماه مارس سال ۲۰۰۰ به عقب انداخته شد.

به نظر می‌رسد که هیچ یک از این نظریه‌ها به تنهایی قادر نباشند تعریف کاملی از شرایط بازار بدست بدهد. زیرا از یک سو معرفی یک محدوده قیمت می‌تواند معایب زیر را در برداشته باشد.

۱- شاخص واحدی برای قیمت نفت که منعکس‌کننده شرایط همه بازارهای جهانی نفت باشد، وجود ندارد.

۲- سبب اوپیک و همچنین سایر نفت‌خام‌های شاخص فقط گویای شرایط بازارهای خاصی می‌باشند، نظیر نفت خام وست تگزاس اینترمدیت WTI که تغییرات بازار آمریکا را نشان می‌دهد و یا نفت خام عمان و دبی که منعکس‌کننده شرایط بازار آسیا می‌باشند و یا نفت خام برنت که در وضعیت بازار اروپا را نشان می‌دهد.

۳- کاهش و یا افزایش عرضه از سوی

کند و در واقع از منافع حاصل از افزایش قیمت‌ها استفاده کند، بدون اینکه ناچار باشد تولید خود را محدود سازد. در اجلاس ۱۰۷ اوپک کشور نروژ متعهد شده بود که ۱۰۰ هزار بشکه از تولید خود را کاهش دهد.

در این اجلاس (اجلاس ۱۰۸) کشور آنگولا نیز به عنوان ناظر شرکت کرده بود. آنگولا هیئت را به سرپرستی معاون وزیر نفت این کشور «دیسیدریو کوستا (Desiderio Costa)» به صورت ناظر به اوپک فرستاده بود. این هیئت اگر چه مراتب قدردانی خود را از اوپک بعثت تلاشهای این سازمان برای تثبیت وضعیت بازار ابراز می‌داشت اما هیچگونه تعهدی برای کاهش تولید را نپذیرفت.

مکزیک اعلام کرد که ۳۲۵ هزار بشکه کاهش تولید خود را که در ماه مارس ۱۹۹۹ تعهد کرده بود ادامه خواهد داد. «جورج چاويز پریزا» معاون وزیر نفت و انرژی مکزیک که در وین بسر می‌برد گفت: ما در مکزیک معتقدیم که این به نفع تولیدکنندگان است که تعهد کاهش تولید خود را تا ماه مارس ادامه دهند، بصورتی که بنیادهای بازار بتوانند قیمت‌های ثابت و قابل قبولی را ارائه دهند. مکزیک یکی از برجسته‌ترین کشورهای غیراوپک بوده که در برنامه کاهش تولید اوپک شرکت کرده و از تلاشهای این سازمان برای تقویت قیمت‌ها حمایت نموده است.

وزیر سوخت و انرژی روسیه «ویکتور کالیوژنی» نیز ادعا کرد که روسیه صادراتش را به سطح ۱۳/۹ میلیون بشکه در سال ۱۹۹۹ کاهش داده است. علیرغم تضمین‌هایی که روسیه در مورد آمادگی خود برای تلاش در جهت تثبیت بازار ارائه داده است وزیر

سوخت و انرژی این کشور اعلام نمود انتظار می‌رود تولید نفت این کشور از ۶/۰۵ میلیون بشکه در روز به ۶/۱۳ میلیون بشکه در روز طی سه سال افزایش پیدا کند.

شرکتهای نفتی مستقل آمریکایی

شرکتهای نفتی مستقل آمریکا در سال ۱۹۹۷ و ۱۹۹۸ که قیمت‌های نفت در سطح پایینی قرار داشت، به شدت متضرر شده و حتی برخی از این شرکتها مجبور به تعطیل کردن فعالیتهای خود شدند. از آنجایی که منابع نفتی که این گروه از تولیدکنندگان در اختیار دارند، دارای هزینه تولید بالایی می‌باشد، لذا تولید نفت در سطح قیمت‌های پایین برایشان اقتصادی نمی‌باشد. به همین علت در هنگام کاهش اخیر قیمت‌های نفت بیش از ۵۰۰ هزار بشکه در روز از تولید این میادین در آمریکا کاسته شد. بر این اساس یکی از گروههایی که شدیداً از افزایش قیمت‌های نفت منتفع شده‌اند شرکتهای نفتی مستقل آمریکایی می‌باشند. به همین دلیل همزمان با برپایی اجلاس ۱۰۸ اوپک در وین تعدادی از این شرکتها به این شهر سفر کردند. همزمان با سفر این عده به وین تعدادی دیگر از شرکتها برای جلب حمایت مقامات آمریکایی به واشنگتن سفر کردند.

پیش‌بینی اجمالی روند تحولات قیمت نفت

اقدام اوپک برای حمایت از قیمت‌ها باعث شد که بسیاری از ناظران بازار سطح توقع خود

را از قیمت‌ها بالا ببرند. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که اوپک در سال ۲۰۰۰ می‌تواند به قیمت‌های ۲۰-۱۸ دلار در بشکه دست پیدا کند. البته با نزدیک شدن فصل زمستان و افزایش تقاضا این احتمال نیز تقویت شده که ممکن است اوپک به طور غیررسمی سقف تولید خود را افزایش دهد و یا به عبارت دیگر اعضای اوپک شروع به تخلف کنند. بویژه آنکه برخی از ارزیابی‌ها نشان می‌دهد درصد پایبندی اعضای اوپک در ماه سپتامبر نسبت به ماه اوت کاهش یافته است. بعنوان مثال خبرگزاری رویتر سطح پایبندی اوپک را نسبت به تعهدات کاهش تولید، در ماه اوت ۸۴٪ و در ماه سپتامبر ۸۱٪ برآورد کرده است و آژانس بین المللی انرژی نیز به ترتیب برای ماه‌های اوت و سپتامبر سطح پایبندی اوپک ۹۴٪ و ۸۶٪ برآورد کرده است. حتی برخی از تحلیلگران مانند مؤسسه آلکس براون معتقدند که ممکن است ذخیره‌سازیهایی انجام شده در کشورهای عضو اوپک بتدریج وارد بازار شود و روند افزایشی قیمت‌ها را متوقف کند. به هر تقدیر به نظر می‌رسد تا قبل از ماه مارس ۲۰۰۰ کم و بیش اوپک تعهدات خود را در سطح قابل قبولی دنبال خواهد کرد. اما بعد از ماه مارس ۲۰۰۰ چنانچه تقاضای کافی برای نفت اوپک وجود نداشته باشد و اوپک نیز نتواند عرضه خود را کنترل نماید، می‌بایست منتظر کاهش قیمت‌ها بود.

در مجموع متوسط پیش‌بینی ۸ شرکت و مؤسسه مهم نفتی برای قیمت نفت خام برنت در سال ۱۹۹۹ در سطح ۱۷/۷۶ دلار در بشکه و برای سه ماهه اول سال ۲۰۰۰ در سطح ۲۰/۵۸ و برای سال ۲۰۰۰ در سطح ۱۸/۴۹ دلار در بشکه قرار دارد. (جدول ۲)

پیش‌بینی مؤسسات و شرکتهای نفتی در مورد قیمت نفت خام برنت موعدهار (دلار در بشکه)

نام شرکت و یا مؤسسه تحقیقاتی	متوسط ۱۹۹۹	متوسط سه ماهه اول ۲۰۰۰	متوسط ۲۰۰۰
BONNER & MOORE	۱۷/۱۵	۱۹/۷۵	۱۸/۴۰
DB ALEX BROWN	۱۷/۲۵	۱۹	۱۸
DK BENSON	۱۷/۲۵	N.A.	۱۷
ESAI	۱۷/۵۰	۲۰/۸۰	۱۸/۳۰
PURVIN & GERTZ	۱۷/۴۰	۲۰	۱۷/۲۵
RIE	۲۰	۲۴	۲۳
COMPANY A	۱۸	۲۱	۱۸
COMPANY B	۱۷/۵۰	۱۹/۵۰	۱۸
متوسط	۱۷/۷۶	۲۰/۵۸	۱۸/۴۹

SOURCE : ARGUS, 4 Oct, 1999
1. MEES, 27 SEPT, 1999
2. MEES, 4 OCT, 1999

3. WEEKLY PETROLEUM ARGUS, 27 SEPT, 1999
4. WEEKLY PETROLEUM ARGUS, 4 OCT, 1999
5. REUTERS, 10 SEPT, 1999